

'Inzetten op veerkracht en het bevorderen van gezondheid'

De zomer van 2018 heeft duidelijk gemaakt wat klimaatverandering in de praktijk betekent. Felle hoosbuien met wateroverlast, langdurige droogte met watertekort en extreme warmte. Waterpanel Noord voerde een klimaatstresstest uit voor de vijftien gemeenten in Noord- en Midden-Limburg die moet dienen als basis voor beleid en de nodige maatregelen. Ook voor de inwoners zelf liggen er taken en uitdagingen.

Door Jos Cortenraad | Fotografie Henry Peters

De natte winter laat de herinnering aan de extreme zomer van het afgelopen jaar vervagen. Maar het is nog altijd alarmfase rood voor de natuur in Nederland en zeker in Limburg. 'Op verschillende plekken is het grondwaterpeil nog lang niet op het normale niveau', zegt Paul Sanders, voorzitter van het Waterpanel Noord waarin naast vijftien gemeenten ook nog het Waterschap Limburg en WML vertegenwoordigd zijn. 'De kans is niet denkbeeldig dat we meerdere droge zomers en misschien wel droge jaren krijgen. Dan hebben we echt een probleem. Bomen sterven massaal, oogsten vallen tegen en water gaat op rantsoen. Ik wil niet doemdenken, maar het is wel helder dat we maatregelen moeten nemen.'

STRESSTEST

En dat is dus precies wat Waterpanel Noord al sinds 2010 doet: beleid afstemmen, plannen maken en verstandig omgaan met water zo veel mogelijk te stimuleren. De zomer van 2018 zorgde voor extra druk. Zo zijn alle gemeenten in Nederland verplicht om een stresstest uit te voeren om de knelpunten en risico's in kaart te brengen. Die moet dit jaar gereed zijn, maar Waterpanel Noord besloot meteen actie te ondernemen. 'We hebben afgelopen jaar al voor de vijftien deelnemende gemeenten indicatief inzichtelijk gemaakt wat klimaatverandering kan gaan betekenen voor wateroverlast, droogte, hittestress en waterkwaliteit', zegt Peter Reuten, werkzaam bij de gemeente Horst aan de Maas en projectleider van de stresstest.

'Iedere inwoner kan een steentje bijdragen'

'De totale opgave is groot. Bij extreme buien krijgt ongeveer vijf procent van de gebouwen wateroverlast, een deel van de wegen is niet toegankelijk meer. Droogte heeft grote invloed op de grondwaterstand en raakt onder meer boeren direct. Langdurige warmte veroorzaakt hittestress. Het koelt 's nachts niet meer af, overdag daalt de arbeidsproductiviteit en met name ouderen krijgen last met hun gezondheid. De waterkwaliteit gaat achteruit met ernstige gevolgen voor vissen en andere dieren en groen.'

KLIMAATATLAS

De resultaten van de stresstest zijn verwerkt in een klimaatatlas, te bekijken op www.wpn.klimaatatlas.net. De kaartjes worden nog verder uitgewerkt en verfijnd, maar het Waterpanel Noord zet direct in op actie. 'We moeten de slag maken naar klimaatadaptief', zegt Paul Sanders. 'Dat betekent niet grotere rioleringen aanleggen om te reageren op extreme regenval. Nee, we moeten juist het regenwater van de riolering afkoppelen en in de bodem infiltreren om wateroverlast op straat te voorkomen en droogte te beperken. Juist door de opgave voor klimaat te combineren met andere opgaves, kan de kwaliteit van onze leefomgeving verbeterd worden.'

Waterpanel Noord presenteert stresstest en werkt plannen uit

AIRCO'S

'Het water moeten we bewaren in bassins en tanks om later bij droogte weer te gebruiken', vult Peter Reuten aan. 'Het kan best. Zo leggen we in Panningen onder het plein een waterbassin aan waarmee we het park in de zomer groen houden. Meer groen is ook een belangrijk instrument. Een fatsoenlijke boom vervangt zeven airco's, dé oplossing om de temperatuur in stedelijk gebied terug te dringen. In Horst aan de Maas wordt Cultureel Centrum 't Gasthoës verbouwd en gaat de openbare ruimte op de schop. We willen hier in een modeltuin regenwater afkoppelen zodat burgers zien wat er mogelijk is. Ook doen we een pilot met een Urban Water Buffer; water na een zuiveringstap dieper in de bodem brengen en bij droogte hergebruiken voor groen. Dan ben je duurzaam bezig met waterbeheer.'

AFKOPPELEN

De deelnemende gemeenten binnen Waterpanel Noord hebben al afgesproken om de komende jaren zo veel mogelijk in te zetten op het afkoppelen van regenwater van het riool, buffers aan te leggen en zo veel mogelijk water te gebruiken om de natuur te voeden. Vanzelfsprekend speelt hierin ook het Waterschap Limburg een belangrijke rol. 'We werken in het Programma Water In Balans provinciebreed aan oplossingen', zegt bestuurder Josette Van Wersch. 'We leggen honderden buffers aan, regelen het waterpeil met stuwen, denken mee over bebouwing, inrichting van waterlopen, planten van gewassen. We willen met iedereen in gesprek, beter meten en anticiperen. We zijn erg blij met het Waterpanel Noord dat alle kennis en krachten bundelt en ook over de gemeentegrenzen heen kijkt. En zelfs over de provincie- en landsgrenzen. Waterbeheer is heel complex, daar moet je iedereen in meenemen. De stresstest is in dat verband zeer nuttig. Het geeft meer inzicht in de knelpunten en de te verwachten problemen.'

WINNARES PRIJSVRAAG: DOEKIE, NEE NIET IN DE WC!

Annelies Hermans Boukoul uit Swalmen heeft met haar idee om vochtige doekjes te bedrukken met het Doekie logo en de tekst: Nee, niet in de wc! in milieuvriendelijke kleurstof de decemberprijsvraag gewonnen. Ze wint daarmee een kanotocht over de Roer. Annelies gefeliciteerd, de prijs komt zo snel mogelijk naar je toe.

IEDEREEN

En de burger dan? Die is in het verhaal misschien wel de belangrijkste factor, vullen Josette Van Wersch en Paul Sanders aan. 'Waterbeheer is niet iets van de overheid alleen, het gaat ons allemaal aan. Iedere inwoner, iedere ondernemer kan zijn steentje bijdragen. Zelf de regenpijp afkoppelen, een regenton aanschaffen en minder bestrating in de tuin leggen zodat het water weg kan. Dat geldt ook voor de mensen die niet direct last ondervinden, die op de klimaatkaart kijken en denken: Ik heb geluk. Dat is de kop in het zand steken. Van extreme warmte heeft iedereen last, net als het water op de bon gaat en groenten en fruit duurder worden. Iedereen heeft een verantwoordelijkheid. Overigens helpen we daar als overheid wel bij met subsidies en advies. We hebben zelfs coaches beschikbaar die aan huis komen. Belangrijkste nu is bewustwording, het besef dat we met z'n allen dat water de baas moeten zijn. Op www.waterklaar.nl wordt dat allemaal heel mooi uitgelegd.'

Informatie

Op de website www.waterklaar.nl/noord is alle informatie voor inwoners en burgers en bedrijven verzameld, inclusief tips en subsidiemogelijkheden. Meer informatie over het programma Water in Balans is te vinden op www.waterschaplimburg.nl. De klimaatatlas voor de vijftien gemeenten in Midden- en Noord-Limburg is te zien op www.wpn.klimaatatlas.net.